

ההסתדרות הרפואית בישראל

ISRAEL MEDICAL ASSOCIATION

איגוד רופאי בריאות הציבור

ISRAEL ASSOCIATION OF PUBLIC HEALTH PHYSICIANS

מרץ 2016

כללי

איגוד רופאי בריאות הציבור בהסתדרות הרפואית (להלן- הר"י), רואה בזכות החוקית לשירות המונע לילד חלק מזכות עקרונית ובסיסית ביותר – הזכות לבריאות. זכות זו ראוי שתקבל מעמד חוקתי במדינת ישראל. לאור זאת, שירותי הרפואה המונעת של בריאות הציבור בישראל חייבים להיות נגישים לכלל ילדי ישראל באמצעות אספקתם על ידי המדינה באופן ישיר ובמימון ממלכתי הולם מתקציב המדינה. על אף האמור, כיום מתאפיינת אספקת השירות הרפואי והחברתי הבסיסי הזה במצוקת תורים, בעומס עבודה על אחיות ורופאי התחנות, ובכרסום מתמיד ביכולת לספק כהלכה שירותי רפואה מונעת בסיסיים נוספים מעבר למתן חיסונים, כגון הדרכת הורים צעירים, ביצוע בדיקות התפתחותיות ואיתור משפחות בסיכון.

הקשים

התקינה בתחנות טיפות החלב ברחבי הארץ כיום, הינה של כ- 960 אחיות ולא יותר מעשרות ספורות של רופאים, האחראים על בדיקות התפתחות הילד של מאות אלפי תינוקות ופעוטות. על פי הערכה שנעשתה על ידי איגוד רופאי בריאות הציבור, חטיבת אחיות בריאות הציבור באיגוד האחיות ובשיתוף עם פרופ' גבי בן נון מהמחלקה לניהול מערכות בריאות באוניברסיטת בן גוריון, חסרים כיום כ- 730 תקנים של אחיות בתחנות טיפת חלב ברחבי הארץ. מדובר בהערכת חסר, המתבססת בעיקר על הזמן הנדרש לחיסון, תוך התייחסות לתוספות החיסונים בשנים האחרונות, אשר לא לוו בתוספת תקינה מתאימה.

בפועל, התוספת צריכה להיות נרחבת יותר מההערכה לעיל, היות והשירות הניתן כיום בתחנות טיפת חלב הוא רחב ומנסה לתת מענה למכלול הצרכים. בין היתר, כולל השירות הניתן בטיפות חלב רצף של בדיקות סקירה התפתחותית המתבצעות על ידי האחיות, הדרכה וייעוץ להורים בנושאים שונים של הורות וגידול ילדים, הדרכה לאורח חיים מקדם בריאות כמו הנקה ותזונה נכונה, איתור דיכאון לאחר לידה אצל האם, ועוד; בנוסף, מתבצעות בתחנות בדיקות התפתחות מעמיקות על ידי רופאי אם וילד. הביקור הראשון של האם והתינוק אצל האחיות ובדיקת ההתפתחות הראשונה אצל הרופא נמשכים לפחות כחצי שעה, כך שבפועל המחסור בכוח אדם הוא משמעותי הרבה יותר.

יו"ר: פרופ' נדב דוידוביץ' - nadavd@bgu.ac.il
גוברית: פרופ' רחלי דנקנר - racheld@gertner.health.gov.il
מזכיר: ד"ר חגי לוין - hagai.levine@gmail.com

ההסתדרות הרפואית בישראל

ISRAEL MEDICAL ASSOCIATION

איגוד רופאי בריאות הציבור

ISRAEL ASSOCIATION OF PUBLIC HEALTH PHYSICIANS

בנוסף, מעבר לתקנים החסרים, קיים קושי עצום לאייש את התקנים הקיימים באחיות וברופאים: בקרב האחיות קיימים פערי שכר, תנאים ודימוי מקצועי, בהשוואה לאחיות בבתי חולים; גרוע מכך, רופאים רבים יגיעו לגיל פרישה בשנים הקרובות, מה שיגדיל עוד יותר את החוסר הקיים ממילא.

שורש המצוקה המתוארת הינו היעדר מנגנון עדכון תקציבי קבוע בתוספת השלישית של חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994. עדכון זה חיוני הן עבור קבלת תקנים ושכר כוח אדם (דרגות, תוספות שכר), והן עבור תשתיות פיזיות לבניית תחנות חדשות ושיפוץ התחנות הקיימות, וזאת לנוכח הגידול הדמוגרפי בישראל ומספר הילדים וההורים הזכאים לשירותי התחנות, אשר נמצא בעלייה מתמדת.

הפתרונות לטווח המידי והארוך שמציע איגוד רופאי בריאות הציבור למצוקה ההולכת ומחמירה של השירות המונע לילד הינם:

1. בטווח הקצר - תקצוב חירום לצורך הפעלה מהירה של תוכנית קיצור תורים ארצית בטיפות החלב, בדומה לתוכנית שהופעלה השנה בחדרי המיון.
2. חידוש תוכניות התמריצים לכוח אדם שעומדות להסתיים בקרוב, כגון מתן שעות תגבור לאזורים במצוקת כ"א, וכן הקצאת שעות נוספות לכ"א של טיפות החלב.
3. חקיקה ראשית שתעגן מנגנון עדכון תקציבי קבוע לרפואה מונעת – התוספת השלישית לחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

מקורות מידע

- א. דו"ח שנתי 26 של מבקר המדינה משנת תשע"ד 6106 בנושא: מערך של תחנות טיפת חלב
- ב. נתונים שנמסרו לוועדה לביקורת המדינה מראש שירותי בריאות הציבור במשרד הבריאות
- ג. מסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא
- ד. נייר עמדה מטעם חטיבת האחיות לבריאות הציבור

יו"ר: פרופ' נדב דוידוביץ' - nadavd@bgu.ac.il
גוברית: פרופ' רחלי דנקנר - racheld@gertner.health.gov.il
מזכיר: ד"ר חגי לוין - hagai.levine@gmail.com